

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 3. julija t. l., v Št. Janžu na Vinski gori. Udeležba je bila prav povoljna, kar je nas razveselilo tem bolj, ker smo zborovali tokrat že popolnoma na periferiji našega okraja. Ker se zadnji ma zapisnikoma ni ugovarjalo, sta se odobrila. Nato so se rešili razni dopisi, kakor oni Zveze, zadevajoč znane resolucije za regulacijo naših plač, ki bi se naj predložila pri vseh letošnjih uradnih konferencah. Sklenili smo, da stopi v izvrho enotnega postopanja načelnik tov. Koropec v dogovor z načelnikom Slovenjegraškega in Mariborskega učit. društva. — Widrove nove začetnice ne moremo priporočati, ker je na Štajerskem obče ne poznamo. Umestno bi bilo, da se pošlje vsaj načelnikom okraj, učiteljskih društev v pogled. — Prošnji Zaveze glede podpore za njeno letošnjo slavnostno zborovanje se ugotovi in dovoli 10 K! — Pročilo o letošnjem zborovanju Zveze v Celju odpade, ker smo obširno čitali že v Tovarišu. Nato sta se volila kot dva delegata za letošnjo Zavezino skupščino tov. Koropec in Kranjc. Tudi smo določili, da se volijo pri letošnji uradni konferenci: a) v stalni konferenčni odbor tovariša Koropec in Trobej, b) v knjižni odbor okraj, učiteljske knjižnice pa tovariši: Koropec, Trobej, Lukman in Košutnik! — Enoglasno smo sklenili, da postavimo v konferenčni temi kot prvo točko to-le tezo: »Glavna ovira učiteljske avtoritete je z ozirom na vedno naraščajočo draginjo silno slabo gnotno stanje učiteljevo.« Končno moram še omeniti, da smo v Št. Janžu bili gostoljubno sprejeti in smo zborovali — tokrat pa s šopki na prsih, sedeči ob mizi okrašeni s kito nežnega cvetja! Hvala gre naši vrli tovarišici in tovarišu iz Št. Janža. — ik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 3. julija v Ptuj. Udeležilo se je zborovanja nad 30 društevnikov. Po predsednikovem pozdravu posebno na tovariša Jožefa Puhra, od Sv. Marka in Cirila Vobiča, od Sv. Barbare, ki sta pristopila k društvu, so se prečitali in rešili dopisi. Kot recenzenti K. Widrova »Moje prvega berila« za uradno konferenco se izvolijo tovariši Ivan Kaukler, Valentin Kajni, Mirko Lešnik. Učiteljskemu društvu za postojnski okraj se čestita k slavju 25letnice. — O Zvezinem zborovanju v Celju je temeljito predaval tovariš Anton Ogorelec, za kar se mu je predsednik presrečno zahvalil, posebno ker društveniki izvedo iz takih predavanj več, kakor se more pisati po časopisih. — Tovariš Ivan Farkaš je podal migljaje o svojem referatu, zadevajoč šolski vrt. Ti obsejajo sledeče 4 glavne točke: 1. Oblast ima poskrbeti pri vsaki šoli za šolski vrt! 2. Naobrazba na učiteljski budi temeljita! 3. Šolskemu vrtnarju se ima poskrbeti za sredstva v izvrho gojitve šolskega vrta. 4. Delo učencev v šolskem vrtu bodi primerno njihovi stopnji! — Tovariš Ivan Kaukler se je pri svojem referatu o uvedbi šolskih zvezkov strogo držal predpisov ter priporočal uvedbi malo vrst, a ozirati se na kakovost papirja in solidnost. — Obema predavateljema se predsednik presrečno zahvali. — Za Zavezino zborovanje se volijo delegatom tovariši: Anton Ogorelec, Mirko Lešnik, kot namestnik Alojz Selinšek. K.

Jubilej Zaveze.

Jubilejno leto »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«. Kakor znano, nastopilo je za jugoslovansko napredno učiteljsko jubilejno leto, v katerem slavi naša »Zaveza« svojo 25letnico. Da se proslavi ta jubilej v Ljubljani v danih razmerah najdojstnejše in najčastnejše, to je namen slovenskega naprednega učiteljskega. V dne 6., 7. in 8. septembra naj se javno pokaže, da še krepko živi napredna misel med slovenskim učiteljskim in da je ni šile, ki bi jo uničila. Ustanovil se je v ta namen pripravljani odbor, ki si je zadal nalogo, preskrbeti vse potrebno za slavnostne dni. Toda svest si ogromnega dela, ki se pojavi pri taki priliki in bi ga sam ne mogel zmagati, je nasvetoval in določil v to potrebne odseke, ter sklenil pozvati k sodelovanju kolikor moč tovarišic in tovarišev iz Ljubljane in dežele. Prepričani smo, da se bodo posamezniki zavedali svoje dolžnosti in se radevolje odzvali vabilu priprav-

ljalnega odbora. Prva seja pripravljalnega odbora, pri kateri se bodo dala navodila posameznim odsekom, bo v nedeljo 13. t. m. ob desetih dopoldne v Učiteljski tiskarni.

Književnost in umetnost.

»Glasbena Matica« v Ljubljani javlja svojim članom in vsem slovenskim pevskim društvom, da je priključena dr. Schwabova skladba »Zlata kanglica« za mešan zbor s spremljevanjem klavirja in harmonija ravno kar v tisku izšla. Ta vesela, sveža, ljubezniva skladba se je tako priljubila, da društva po njej povprašujejo in jo že izvajajo. Ona društva, ki hočejo to delo — ki se je v Maticinih koncertih v Ljubljani, v koncertu podružnice v Trstu, po »Celjskem pevskem društvu« v Celju in po izobraževalnem društvu na Jesenicah z najlepšim uspehom izvajala — v svojih nastopih izvajati, jo lahko naroče pri »Gl. Matici«. Izvaja se lahko s spremljevanjem klavirja ali harmonija ali pa orkestra. Partiture 3 K. Gasovi za zbor se dobivajo, orkestralna partitura in orkestralni glasovi pa izposojujejo s skladateljevim dovoljenjem pri »Gl. Matici« v Ljubljani. Članom se dopošlje ta skladba skupno z muzikalijami, ki so namenjene za društveno leto 1913/14. Člani dobijo poleg te skladbe klavirsko partituro — ene najlepših in najvrednejših skladb slovenske moderne glasbe: Anton Lajovičev »Gozdna samota«, ki je zložena za ženski zbor in orkester in ki se je pred 9 leti in v pretečeni koncertni seziji z največjim uspehom izvajala v Maticinih koncertih — ter se ženskim zborom v izvajanje najtopleje priporoča. Kot tretje delo dobe člani malo zbirko moških in mešanih zborov, med njimi prav lepe »Tri večerne pesmi« Adamičeve, izvrstno in efektno Schwabovo »Se ena«, dramatično balado za moški zbor: Michlov »Atila in ribič« in druge. V tisku so dalje: Koroške slovenske narodne pesmi Švkaršičeve in pripravila se tudi znamenita izdaja narodnih pesmi beneških Slovencev. Muzikalije »Gl. Matic« za leto 1912/13: »Album 25 slovenskih pesmi za gosli« in trije znameniti samospjevi Devovi: Snegulčica, Pastirica, Kanglica, se ravnokar razpošiljajo. Naročajo se lahko kar po dopisnici pri »Glasbeni Matici«. — »Glasbena Matica« dalje javlja, da sta najpriljubljnejša dva zvezka Bajukovih slovenskih narodnih pesmi, ki sta bila že dvakrat razprodana, zopet izšla v tisku. Slovenska pevška društva in oni, ki so po tej razprodani zbirki povpraševali, jo lahko naročijo pri »Gl. Matici« v Ljubljani ali po knjigar-nah. — Odbor »Glasbene Matic«.

Srednješolski vestnik.

Na c. kr. I. državni gimnaziji se je šolsko leto sklenilo v soboto, 5. julija. Uspehi so vobče prav dobri. Izvestje priobčuje spis dr. J. Debevca: »Grška drama«. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 658 dijakov in dijakinj. Z odličnim uspehom je od teh končalo šolsko leto 139, sposobnih z dobrim uspehom 388, vobče sposobnih 26, nesposobnih 67, ponavljalna izkušnja je dovoljena 33, nerazredovanih jih je ostalo 5.

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani so šol. leto sklenili v soboto. Za vod je obiskovalo 407 dijakov, po večini iz Kranjske, in sicer največ iz Ljubljane (195). Po jeziku je bilo 396 Slovencev, 6 Hrvatov in 5 Čehov. Po veri 406 katoličanov in 1 protestant. Najmlajši po starosti je štel nekaj čez 10 let, najstarejši nekaj čez 23 let. Večina je bila v dobi 14 let. Za vstop v višji razred je z odliko sposobnih 34, sposobnih z dobrim uspehom 252, v obče sposobnih 31, nesposobnih 67, ponavljalna izkušnja se je dovolila v 17 slučajih, nerazredovanih je ostalo 6. Splošen uspeh je skoraj do pičice in številke isti kakor preteklo leto, le da je bilo tedaj devet dijakov manj na zavodu. Reči smemo, da je splošen uspeh zadovoljiv. Poleg ravnateljevega poročila nadaljuje v izveštvju prof. Ivan Maselj po dr. Ivanu Trtniku započeti »katalog učiteljske knjižnice« (IX. in X. oddelek). Na drugem je zapisal prof. Jos. Bučar spominsko črtico »Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo«.

C. kr. državna realka v Idriji je ob sklepu šolskega leta izdala izvestje: Spisa sta dva: »Spominski list« dr. Beuka

opozarja na 100letnico, ki bo prihodnjega 2. oktobra, kar je nehala francoska oblast v Ljubljani. »Pragmatična sankcija« je govor, ki ga je imel prof. dr. M. Potočnik ob njeni 200letnici. Uspeh pouka je bil sledeči: Odlično usposobljenih je bilo 5 dijakov, sposobnih z dobrim uspehom 107 + 4, v obče sposobnih 13 + 1, nesposobnih z nezadostnim uspehom 14 + 2, neklasifikovan je ostal 1, ponavljalni izpit ima 10 dijakov in dodatni izpit 1. Vseh dijakov je bilo na realci 151 + 7, v pripravljalnici pa je bilo 23 učencev, ki so vsi sposobni z dobrim uspehom. Ustni zrelostni izpit se začne dne 12. julija.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se je šolsko leto sklenilo v soboto, dne 5. t. m. Zavod je obiskovalo 307 učencev, 1 privatist in 23 učenk, po večini iz Kranjske. Po jeziku so bili razen pet Nemcev in 1 Čeha vsi Slovenci, po veri so bili vsi katoličani. Za vstop v višji razred je z odliko sposobnih 34 učencev in 5 učenk, sposobnih z dobrim uspehom 182 učencev in 15 učenk, vobče sposobnih 16 učencev in 1 učenka, nesposobnih 42 učencev, 1 učenka in 1 privatist, ponavljalna izkušnja se je dovolila 33 učencem in 1 učenki. Splošen uspeh je zadovoljiv. V izveštvjih je priobčil prof. Komatar razpravo: »Kranjski mestni arhiv«; v prvem oddelku podaja zanimivo zgodovino kranjskega mestnega arhiva, v drugem oddelku objavlja listine iz tega arhiva. Maturitetni izpit se je začel v četrtek, 10. t. m.

Na gimnaziji v Gorici je bilo koncem preteklega šolskega leta 981 učencev: Slovencev 482, Lahov 438, Nemcev 561. Odličnjakov je bilo 130, sposobnost jih je dobilo 696, nesposobnih 112, ponavljalni izpit jih ima 33. — Letno poročilo prinaša sestavek dr. K. Ozvalda: Malce navodila za poučevanje po moji Psihologiji.

Na gorški realci je bilo koncem leta 367 dijakov. Po narodnosti se dele: Slovenci 158, Italijani 120, Nemci 82, ostali so druge narodnosti. Odličnjakov je 11, sposobnih za višji razred 235, splošno sposobnih 34, ponavljalnih izpitov in neizprašanih 37, zdelalo jih ni 50.

Slovenska nižja gimnazija v Celju. Izšlo je letno poročilo tega zavoda, iz katerega posnemamo: Na zavodu je bilo šest razredov, ker je prvi in drugi razred imel paralele. Vseh učencev je bilo 182, med temi 5 dijakinj, vsega skupaj za 13 več kakor v prejšnjem letu. Učni uspeh je bil izredno ugoden. Prvi red jih je dobilo 160, to je 88%, med temi je 33 odličnjakov. Ne-povoljni uspehi imajo 13 dijakov, ponavljalni izpit jih ima 9. Na zavodu je nastavljenih 9 učnih oseb: vodja, 6 stalnih in 2 nadomestna gimnazijska učitelja. Navzlic vsem najraznovrstnejšim neprijetnostim in neprilikam, ki jih ima ta zavod pretrpeti od domačih in tujih Nemcev, vendarle vedno bolj ugodno prospeva. Zato je staršem, ki količkaj premorejo in imajo pridne in nadarjene fante, nujno svetovati, da jih pošljejo v latinsko šolo v Celje. Za sprejem sta določena dva obroka. Prvi je bil 5. julija, drugi je 16. septembra od 8. do 10. ure predpoldne. Kakor slišimo, je bilo že pri prvem sprejemu v juliju sprejetih za prvi razred okoli 40 učencev.

Letno poročilo državne gimnazije v Mariboru priobčuje spis dr. Antona Medveda: »Das Edikt von Mailand und seine Bedeutung«. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 595 dijakov, od teh Slovencev 365, Nemcev 230. Z odliko je dovršilo šolsko leto 70 dijakov, z dobrim uspehom 393, v obče sposobnih 30, nesposobnih 65, dovoljenje za ponavljalni izpit ima 26, neizprašanih je ostalo 11 dijakov.

Politiški pregled.

Nemci žele spravo z Jugoslovani. Nemški glasovi za spravo z Jugoslovani se množe. Do zdaj so zastopali to stališče le redki nemški politiki, med njimi v prvi vrsti koroški nemški poslanec Dobernig in štajerski poslanec vitez Pantz. V zadnjem času pa je število privrženecv sprave med nemškimi politiki naraslo. Tako je izjavil te dni neki nemški graški list, da se začne pravna pogajanja z Jugoslovani že to jesen. Za podlago tem pogajanjem bo baje služilo Nemcem znano stališče Dobernigovo, ki bi rad Jugoslovane oslabil s tem, da se razdele na posamezne dežele nekako tako, kakor smo razkosani Slovenci. Ne verjamemo, da bo iz te moke kaj kruha. Vsekakor pa se vidi, da se Nemci boje Jugoslovanov.

Štajerski deželni zbor. Vlada si prizadeva še vedno, da spravi deželni zbor štajerski do rednega dela, ki ga ovirajo klerikalni slovenski poslanci z obstrukcijo. Zato se skliče v jeseni še enkrat deželni zbor, da se pokaže, je li sporazum med brezobzirno nemško večino in med delozavirajočo slovensko manjšino mogoč.

Moravski deželni zbor. Pri minolih volitvah je zadel moravske klerikalce občuten poraz, ker so izgubili precej mandatov, katere so večinoma pridobili češki agrarci. Ti bodo tvorili v novem deželnem zboru najmočnejšo stranko, ki bo prevzela z drugimi naprednimi češkimi elementi vodilno politiko na Moravskem. Bodo li imeli Čehi v moravskem deželnem zboru zanesljivo večino, zavisi od socialističnih poslancev.

Učiteljski vestnik.

V pripravljalnem tečaju moškega učiteljskega leta med 36 gojenci sposobnih za I. letnik učiteljskega 29, nesposobnih 7. V prvih treh letnikih moškega učiteljskega je od 69 gojencev izvršil nauke 1 z odličnim, 8 z nezadostnim uspehom, 8 jih ima ponavljalni izpit iz enega predmeta v začetku prihodnjega šolskega leta. — Gojenk je bilo na ženskem učiteljskem v prvih treh letnikih 123, med njimi 19 odličnjakinj, 5 gojenk je dobilo ponavljalni izpit iz enega predmeta v začetku prihodnjega šolskega leta. — Za zrelostni izpit se je javilo na moškem učiteljskem 22 gojencev, na ženskem učiteljskem 42 gojenk in 1 privatistinja. Zrelostni izpiti so se začeli v ponedeljek, 7. julija.

Izredno ugoden uspeh. V dobi od 30. junija do 5. julija t. l. se je vršila na c. kr. ženskem učiteljskem v Celovcu matura, ki jo je delalo 54 rednih gojenk in 3 ekster-nistke. Od teh je napravilo 42 gojenk maturo z odliko, torej nad 80%.

Na ženskem učiteljskem v Gorici je priredil prof. Gwaiz risarsko razstavo najlepših risb svojih učenk, ki dela res vso čast vrlemu pošttrgovalnemu strokovnjaku-učitelju in pridnim učenkam. V eni sobi je razobesil tudi slike svojih učencev z državne gimnazije, ki pričajo o lepih njegovih učnih uspehih. Tudi razstavljena ženska ročna dela so ponos pridnim učiteljskim gojenkam in njih spretnim učiteljicam. Samo opozarjamo na to, da se pri tem nauku naših deklet ne sme pozabiti na raztrgane hlače in krpanje oblike našega kmetijskega ljudstva. Sicer pa čast — komur čast.

Kranjske vesti.

—r— Nadzornik Štrukelj na delu. Dne 10. t. m. ima glasom »Slovenca« Slomškarija v Novem mestu svoje zborovanje. Kraja in ure zborovanja niso nič naznačili. Politiški priganjač Štrukelj že brusi nož in gorje vam, napredni kolegi, tam doli ob leni Krki! Na zborovanje so novabili Štrukljevega pobratima — Polaka — il s' imagine etre un grand savant — ki ga opozarjamo že sedaj, naj svoje učeno predavanje objavi, da mu povemo, od kje ga je preplonkal. Tako je Štrukelj pričel svoje poslanstvo z vztrajnim delom in kavalirskim preziranjem popolnoma v smislu navodil, ki jih je dobil od zgoraj. Če bo to šolstvu v korist jako dyomimo.

G. V. Zaletel, učitelj v Postojni, je napravil na dunajski univerzi z odliko izpit iz telovadbe za srednje šole in učiteljskega. Čestitamo!

Štajerske vesti.

—š— Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«. Odbor razglasa: Dne 25. junija t. l. je umrla članica Marija Sacklova. Na podlagi § 3. a) društvenih pravil je treba plačati po 2 K za ta 113. smrtni slučaj, ki je v tekočem letu 5. — V marcu razglasa 3 smrtna slučaja (109 do 111), deloma tudi 112, v juniju je mnogo članov prezrlo in še ni vposlalo določenih zneskov. Vsa vplačila se morajo zanesljivo doposlati tekom enega meseca.

—š— Uradna učiteljska konferenca za celjski okraj* se je vršila dne 5. t. m. v celjski okoliški šoli. Predsedoval je okr.

* Želimo si poročiti o vseh okrajnih učit. konferencah. Da taka poročila dobimo, bi naj poskrbeli tovariši društveni predsedniki. Ured.

šol. nadzornik g. J. Supanek, ki je imenoval za svojega namestnika tov. Brinarja, za zapisničarici sta pa bili izvoljeni gosposodi Fišer in Lorber. Kot gost sta bila navzoča g. ravnatelj Schreiner in njegova gđ. hčerka. Ker je nekaj članov svojo odsotnost opravičilo z boleznijo, je predsednik opozoril, da bo v bodoče v takih slučajih od vsakogar zahteval, da se izkaže z zdravniškim izpričevalom. — Predsednik je tudi prečital resolucijo, katere stavijo v prilog uravnave učiteljskih plač vsi okr. šol. nadzorniki na deželni zbor, v imenu konference se je pa izročila tozadevna resolucija na c. kr. deželni šolski svet g. predsedniku, ki je obljubil, da jo bo priporočilno predložil na pristojno oblast. — Poročila gospoda nadzornika o stanju tuokrajnega šolstva, o novih učnih načrtih, o metodi posameznih učnih predmetov itd. so bila obširna, temeljita in zanimiva. O vprašanju »Kako je mladina navajati, da bo tudi po izstopu šole rada in s pridom čitala?« je referiral naduč. Černež. Svoj izborni referat naj bi objavil. To ga prosimo tem potom. Več točk Černeževega referata je gospod ravnatelj Schreiner obširno izpopolnjeval in pojasnjeval. Meni je posebno ugajalo, da je tako toplo priporočal domače knjižnice. Naglašal je tudi, da bi učiteljstvo v smislu modernih zahtev po delovni šoli otroke vadilo v vezanju knjig. V to svrhu naj bi se učitelji najprej sami učili v vezanju pri učiteljskih zborovanjih! (Oprostite, gospod ravnatelj, po mojem mnenju bi bilo pač najbolje, da nam izučene knjigovezce pošiljate že kar z učiteljšča.) — Dodatno k tej točki dnevnega reda je tov. Slanc predlagal, da se naj uvede Krulčeva »Moja prva čitanka«. K besedi se je oglasil zopet g. ravnatelj Schreiner, ki je naglašal, da je Majcenova začetnica za nič. Widrova je prav dobra, a slike so za nič. Krulčeva pa ima izborne slike, a nje prvi del ne ugaja. Ker se pa da prvi del te začetnice preurediti in ker se bo lahko razširila tako da se bi naslanjala na tridelnost izdajo njegovih (Schreinerjevih) čitank, česar pa pri Widrovi ni pričakovati, zagovarja gospod ravnatelj Slančev predlog. Za predlog govori tudi gospod nadzornik. Gospod ravnatelj tudi pripomni, da se Majcenova začetnica ne bo več tiskala. Brinar naglašal, da se sicer klanja avtoriteti gospoda ravnatelja, vendar pa misli, da se naj ne prenašamo. Učiteljstvu naj se da prilika, da obe novi začetnici, katerih še mnogo ni niti videlo, v svoji organizaciji presoja in si tako napravi lastno sodbo o njih. Za to predlaga, da se o uvedbi kake nove začetnice v tej konferenci še ne sklepa. Pri glasovanju je gospod nadzornik konstatiral, da je Brinarjev predlog propadel. S šol. letom 1913/14. se mora tedaj v celjskem okraju uvesti Krulčeva »Moja prva čitanka«! (Škoda za Brinarjev predlog!) — Ura je bila že blizu poldneva. Zato je moral nadučitelj Petriček, žal, hiteti s svojim izbornim na podlagi mnogoletne prakse sestavljenim poročilom o vprašanju »Kaj in kako naj se riše s seštilom in ravnilom s posebnim ozirom na potrebe vsakdanjega življenja?« Pojasnjeval je risbe, ki jih je že poprej šapirografirane razposlal na vse šole in dajal dragocene praktične migljaje. Debata, ki je obetala postati kaj zanimiva, se je morala radi pozne ure krajšati; zato je naduč. Brinar izrazil željo, da bi se pri društvenih zborovanjih nadaljevalo. Zanimivo je, da se je izmed tez sprejela tudi ta, da gre projekcijskemu risanju v ljudski šoli prednost pred prostoročnim. (Vkljub temu se jaz bojim, da šestilo še ne dobi tako kmalu splošne domovinske pravice v ljudski šoli.) Tov. Petriček je tudi najtopleje priporočal Humkovo »Merstvo«, ki naj bi ne manjkalo na nobeni šoli. (A. Humek mi je pa pravil, da mu je mnogo šol, posebno pa kranjskih, njegovo knjigo vrnilo.) Žalostno! — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni tov. Čulek, Eksl. Krajnc, in Pristovšek. Ta odbor opravlja tudi okr. učit. knjižnico. V odbor za šolske vrste so bili izvoljeni tov. Černež, Kvac, Sivka, Slanc in Wudler. — Konferenca se je morala nategniti na celih 5. in pol ure. Na koncu konference smo prejeli nakaznice za diete. Kakor mrzel curek je vplivalo name, ko sem prečital, da se mi je borih 4 K 40 v prihranku na 3 K 90 v. Rajše nič kot to! — Fr. Brinar.

Goriške vesti.

—g— Rozina. Finžgar. Porotnikom so bila stavljena štiri glavna vprašanja, in sicer dve glede Finžgarja in dve glede Rozine. — Prvo glavno vprašanje: Je li France Finžgar kriv, da je od leta 1905. do 31. julija 1912. kot c. kr. okr. šolski nadzornik, torej kot državni uradnik, zaupano mu oblast v namenu okr. šolskemu svetu škodo storiti, na ta način zlorabil, da je pri davkarji v Gorici sebi ali okr. šolskemu svetu spodaj označene svote nakazal, do-

tične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. šol. svetu odtegnil ter s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z. — Pod tem vprašanjem je navedenih 46 točk v skupnih zneskih za zgradbe novih šol 22.347 K 60 vin., za poprave 6018 K 20 vin., za učne pripomočke 331 K, za posojila 3345 K, za naročnine listov in tiskovin 768 K 86 vin. Skupaj 33.360 K 66 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li F. Finžgar kriv, da je spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani v sklad njegovega javnega urada, pridržal ter s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja v zmislu § 182. k. z. Pod tem vprašanjem so označene tri točke v skupnem znesku 5968 K 78 vin. — Glede Rozine: Prvo glavno vprašanje: Je li Rozina kriv, da je izdajal davkarji v Gorici neopravičena nakazila ter na njih nadzornikov podpis ponaredil, da je nato sestavil pobotnice ter na njih ponaredil podpis strank, katerim je denar neopravičeno nakazal in vse zneske na davkarji dvignil ter pridržal. Da je torej na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s tem zakrivil hudodelstvo golufije po §§ 197., 199. a, 201. a, 203. k. z. Navedenih je 38 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 5082 K 80 vin., poprave 14.977 K 4 vin., učne pripomočke 530 K 42 vin., posojila 1066 K 6 vin., naročnine listov in tiskovin 1106 K. Šolsko opravilo 825 K, razne naslove 21 K. Skupaj 23.608 K 42 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li K. Rozina kriv, da si je dne 30. avgusta 1912 v Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu, ter na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja po § 181. k. z. — Porotniki izrečejo po enournem posvetovanju sledeči pravorek: Finžgar: prvo glavno vprašanje 12 ne; drugo glavno vprašanje 8 ne, 4 da. — Rozina: prvo glavno vprašanje 10 ne, 2 da; drugo glavno vprašanje 4 ne, 8 da. — Zaradi tega pravoreka je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo za profesorja Finžgarja; Karla Rozino pa obsodil na osem mesecev težke ječe. Preiskovalni zapor se mu vstee. — Oproščenje prof. Finžgarja so sprejeli z velikim odobravanjem.

—g— Iz šolske službe. Suplentinja na učiteljšču v Gorici Lasciac je imenovana za provizorično glavno učiteljico na tem zavodu.

—g— Knezoškofijski zavod v Gorici, ki je pod vodstvom oo. Jezusove družbe avstrijske redovne pokrajine, otvori za šolsko leto 1913/14 pripravnico za gimnazijo. Snuje se tudi zasebna gimnazija, katere prvi razred se odpre že najbrže jeseni 1914.

—g— Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je umrla v Gorici v Židovski ulici gosposodična Natalija Mlekuševa, učiteljica, v starosti 25 let. Nit mladega življenja ji je je pretrgala učiteljska bolezen — sušica. Naj v miru počiva!

—g— Velik prijatelj ljudske šole je »Novi Čas«. — Ni še dolgo, ko je pisal, da bi bilo treba na Tolminkem nekaj šol zapreti. V današnjih časih priti s tako zahtevo na dan! Kaj takega more izustiti le velik sovražnik ljudstva! Ljudstvo potrebuje šol in izobrazbe; le šolano ljudstvo kaj velja, drugače mu zapovedujejo vedno tujci. Ali nešolano ljudstvo se da imenito izrabljati v izvestne namene, take, kakršne ima list, ki nosi po krivem ime »Novi Čas«. — Če bi prodrila v Gorah novostrojarska kandidata vikar Abram in šebreljski župan Rejec, pa v splošni kuriji voditelj nove struje dr. Breclj, bi stavili ti v deželnem zboru predlog, da naj se zapre toliko in toliko ljudskih šol na Tolminkem. Ti so pravi dobrotniki ljudstva, ti mu hočejo dobro; torej voljici v Gorah, te može volite v deželni zbor! . . .

—g— Poročilo o okrajni učiteljski konferenci v Gorici ne govori nič o lepem predlogu učitelja Bajiča, ki se je glasil: Za vse šole goriškega okraja naj se naroče »Salezijanska poročila iz Turina«. Za počit! Je li mogoča še večja neumnost pod solncem? Vsako leto skrbi za humoristične opomnje ta čudni možakar in le previdnost predsednikov in potrpežljivost učiteljskega se mora zahvaliti, da ni ničesar skupil pri tem neverjetnem predlogu. Tudi z drugimi verskimi opomnjami hoče izzvati polemiko, a z vsem zbuja le pomilovalen nasmeš. V »Eidinosti« smo brali o neklih slavospevih, ki so bili jako neumestni, a kaj hočemo: konvencionalna laž je vendarle dopustna! Pokadilo se je učitelju in duhovniku kot pionirjem prosvete, a tudi to je le konvencionalna laž, ako ni privrel ta poklon iz resnično za blagor učiteljstva plamtečega srca. Počakajmo na dejanja, ker potem bodo najlepše dokazane trditve, da imajo za šolstvo in učiteljstvo čuteče srce. Upajmo, da postanejo te besede zlate resnice, ne pa konvencionalne laži!

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega: Andreju Benu se dovoli enoletni brezplačni dopust v svrhu nadaljevanja študij. Matilda

Bolter se stalno vpokoji. Za nadučitelje se predlagajo: za Cerkljo Gruntar Anton, za Podbrdo Mahnič Ivan, za Sedlo Fajgelj Rafael, za Bovec Kenda Matija; stalnim učiteljem v Bovecu se predlaga Adolf Klavara, Stalnim učiteljem-voditeljiem na enorazrednicah se predlagajo: za Planino Črnigaj Alojzij, za Jagoršče-Krnci Trdan Stanko, za Ravne Zahriž Jug, za Temljine Lojze Andrejčič, za Borjano Velikonja, za Vrsno-Krn Cerne Blaž, za Nemškirt Perko Rudolf, za Podbelo Trebše Rihard; stalnim učiteljicam se predlagajo: za Tolmin Pavliček Berta, za Bovec Miklavčič Olga, za Srpenico Čičigaj Marija in za Čezsočo Pleško Marija. R.

Istrske vesti.

—i— Pravico javnosti je dobila občinska realna gimnazija v Voloskem-Opatiji. To pravico uživajo sedaj vsi razredi do četrtega. Istotako je zavod tudi deležen reciprocitete, to je, z njega lahko prehajajo dijaki na vsak drugi enak zavod in narobe.

—i— Za »Slovensko Šolsko Matico« naj blagovolijo cenjeni naročniki koprškega okraja poslati nemudoma članarino poverjeniku tov. Fr. Venturiniu, nadučitelju v Borštu, a za voloski okraj pospici T. Sikošek, čiteljici v Hrpele. Naj ne bo slovenskega učitelja in slovenske učiteljice brez teh koristnih knjig!

Obrtno šolstvo.

Sklep šolskega leta na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu. Na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu se je končalo šolsko leto 29. junija. Sklepne slovesnosti so se udeležili kot člani šolskega odbora: župan Josip Vuga, šolski ravnatelj T. Jug, c. kr. okr. šol. nadzornik dr. Josip Pavlin, koncipist trgovske in obrtne zbornice dr. Anton Grusovin, mizarski mojster Anton Makuc in šolski vodja Fr. Bajt. Navzoče je bilo učiteljstvo domače obrtne in ljudske šole, mnogo občinskih starejšin, obrtnih mojstrov, več gospodarjev in članov odličnih družin in mnogo drugega občinstva. — Iz poročila šolskega vodje se naznanjajo sledeči važnejši podatki: Šolsko leto je trajalo 8 mesecev. Šola je dvorazredna, a oba razreda imata paralelko. Ustanovljena je bila l. 1909. Vzdržujejo jo deželni zalog, država, c. kr. okr. šolski zalog, občina Solkanska in Trgovska in obrtna zbornica. — Poučevalo se je v vsakem razredu po 8. skupaj 32 ur na teden. Učni predmeti so bili: geometrija in projekcijski nauk, geometrično in projekcijsko risanje, prostoročno risanje, strokovno risanje, obrtno spise v zvezi

z občimi obrtnimi predpisi in najvažnejše, kako se varuje in ohranjuje zdravje. — V začetku leta je bilo 118, konec leta pa 91 učencev v dobi od 14 do 18 let. — Povprečno je bilo pri pouku vsak učni dan navzočih 85%. — Učni smoter jih je doseglo 87, zaostali so pa 4. — Kot premije so se delile hranilnične knjižice na zneske od 5 do 10 K, ki so vinkulirani do 20. starostnega leta, v skupnem znesku 150 K. — Obdarovanih je bilo 21 vajencev. — Po narodnosti so bili razen enega vajenca vsi Slovenci. Mizarskih vajencev je bilo 80, ključavničarskih in kovaških 8, krojaških 3. — Poučevalo so 4 učne osebe, in sicer: šolski vodja Fr. Bajt, strokovni mizarski risar Fr. Scherzer, Alb. Stritar in Em. Zorn, vsak po 8 ur na teden. Pouk je bil reden in točen in šolski obisk boljši od prejšnjih let. — Po slovesnem sklepu šolskega leta, ki se je vršil v navadnem redu kakor na drugih obrtnih šolah, je bila otvorjena razstava medletnih izdelkov, ki je ostala odprta do pol 5. popoldne. — Razstavo je prišlo ogledat mnogo občinstva, ki se je prepirčalo, da je šola dosegla lepe uspehe. — Novo šolsko leto se prične 3. novembra.

Učitelji, ki se udeležijo trgovskega tečaja na obrtni šoli, dobijo lahko hrano in stanovanje pri tovarišu Janku Likarju. Zglasiti se je v Učiteljski tiskarni.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naslojmo, v pomoč le sebi podurimo.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 85.588.26.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljate navedenih znamk se ne odgovarja.

Špan Josipina,

učiteljeva soproga v Slov. Bistrici 66 priporoča

svojo trgovino

s pravimi švicarskimi vezeninami, ter s predtiskanimi in pričetimi ročnimi deli za šolo in dom. Vzorci so na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem!

Josipina Špan.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca junija 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb za zavarovano vsoto	1843	10769
Izgotovljenih polic je bilo	K 15,531.496-13	K 95,310.802-20
za zavarovano vsoto	1476	8164
Naznanjene škode znašajo	K 12,490.096-87	K 73,484.649-39
	K 1,057.040-13	K 6,275.097-21

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridatek pravi : Franck :“ s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

emp 126/25.644

šol. nadzornik g. J. Supanek, ki je imenoval za svojega namestnika tov. Brinarja, za zapisničarici sta pa bili izvoljeni gosposodi Fišer in Lorber. Kot gost sta bila navzoča g. ravnatelj Schreiner in njegova gđ. hčerka. Ker je nekaj članov svojo odsotnost opravičilo z boleznijo, je predsednik opozoril, da bo v bodoče v takih slučajih od vsakogar zahteval, da se izkaže z zdravniškim izpričevalom. — Predsednik je tudi prečital resolucijo, katere stavijo v prilog uravnave učiteljskih plač vsi okr. šol. nadzorniki na deželni zbor, v imenu konference se je pa izročila tozadevna resolucija na c. kr. deželni šolski svet g. predsedniku, ki je obljubil, da jo bo priporočilno predložil na pristojno oblast. — Poročila gospoda nadzornika o stanju tuokrajnega šolstva, o novih učnih načrtih, o metodi posameznih učnih predmetov itd. so bila obširna, temeljita in zanimiva. O vprašanju »Kako je mladina navajati, da bo tudi po izstopu šole rada in s pridom čitala?« je referiral naduč. Černež. Svoj izborni referat naj bi objavil. To ga prosimo tem potom. Več točk Černeževega referata je gospod ravnatelj Schreiner obširno izpopolnjeval in pojasnjeval. Meni je posebno ugajalo, da je tako toplo priporočal domače knjižnice. Naglašal je tudi, da bi učiteljstvo v smislu modernih zahtev po delovni šoli otroke vadilo v vezanju knjig. V to svrhu naj bi se učitelji najprej sami učili v vezanju pri učiteljskih zborovanjih! (Oprostite, gospod ravnatelj, po mojem mnenju bi bilo pač najbolje, da nam izučene knjigovezce pošiljate že kar z učiteljšča.) — Dodatno k tej točki dnevnega reda je tov. Slanc predlagal, da se naj uvede Krulčeva »Moja prva čitanka«. K besedi se je oglasil zopet g. ravnatelj Schreiner, ki je naglašal, da je Majcenova začetnica za nič. Widrova je prav dobra, a slike so za nič. Krulčeva pa ima izborne slike, a nje prvi del ne ugaja. Ker se pa da prvi del te začetnice preurediti in ker se bo lahko razširila tako da se bi naslanjala na tridelnost izdajo njegovih (Schreinerjevih) čitank, česar pa pri Widrovi ni pričakovati, zagovarja gospod ravnatelj Slančev predlog. Za predlog govori tudi gospod nadzornik. Gospod ravnatelj tudi pripomni, da se Majcenova začetnica ne bo več tiskala. Brinar naglašal, da se sicer klanja avtoriteti gospoda ravnatelja, vendar pa misli, da se naj ne prenašamo. Učiteljstvu naj se da prilika, da obe novi začetnici, katerih še mnogo ni niti videlo, v svoji organizaciji presoja in si tako napravi lastno sodbo o njih. Za to predlaga, da se o uvedbi kake nove začetnice v tej konferenci še ne sklepa. Pri glasovanju je gospod nadzornik konstatiral, da je Brinarjev predlog propadel. S šol. letom 1913/14. se mora tedaj v celjskem okraju uvesti Krulčeva »Moja prva čitanka«! (Škoda za Brinarjev predlog!) — Ura je bila že blizu poldneva. Zato je moral nadučitelj Petriček, žal, hiteti s svojim izbornim na podlagi mnogoletne prakse sestavljenim poročilom o vprašanju »Kaj in kako naj se riše s seštilom in ravnilom s posebnim ozirom na potrebe vsakdanjega življenja?« Pojasnjeval je risbe, ki jih je že poprej šapirografirane razposlal na vse šole in dajal dragocene praktične migljaje. Debata, ki je obetala postati kaj zanimiva, se je morala radi pozne ure krajšati; zato je naduč. Brinar izrazil željo, da bi se pri društvenih zborovanjih nadaljevalo. Zanimivo je, da se je izmed tez sprejela tudi ta, da gre projekcijskemu risanju v ljudski šoli prednost pred prostoročnim. (Vkljub temu se jaz bojim, da šestilo še ne dobi tako kmalu splošne domovinske pravice v ljudski šoli.) Tov. Petriček je tudi najtopleje priporočal Humkovo »Merstvo«, ki naj bi ne manjkalo na nobeni šoli. (A. Humek mi je pa pravil, da mu je mnogo šol, posebno pa kranjskih, njegovo knjigo vrnilo.) Žalostno! — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni tov. Čulek, Eksl. Krajnc, in Pristovšek. Ta odbor opravlja tudi okr. učit. knjižnico. V odbor za šolske vrste so bili izvoljeni tov. Černež, Kvac, Sivka, Slanc in Wudler. — Konferenca se je morala nategniti na celih 5. in pol ure. Na koncu konference smo prejeli nakaznice za diete. Kakor mrzel curek je vplivalo name, ko sem prečital, da se mi je borih 4 K 40 v prihranku na 3 K 90 v. Rajše nič kot to! — Fr. Brinar.

Goriške vesti.

—g— Rozina. Finžgar. Porotnikom so bila stavljena štiri glavna vprašanja, in sicer dve glede Finžgarja in dve glede Rozine. — Prvo glavno vprašanje: Je li France Finžgar kriv, da je od leta 1905. do 31. julija 1912. kot c. kr. okr. šolski nadzornik, torej kot državni uradnik, zaupano mu oblast v namenu okr. šolskemu svetu škodo storiti, na ta način zlorabil, da je pri davkarji v Gorici sebi ali okr. šolskemu svetu spodaj označene svote nakazal, do-

tične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. šol. svetu odtegnil ter s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z. — Pod tem vprašanjem je navedenih 46 točk v skupnih zneskih za zgradbe novih šol 22.347 K 60 vin., za poprave 6018 K 20 vin., za učne pripomočke 331 K, za posojila 3345 K, za naročnine listov in tiskovin 768 K 86 vin. Skupaj 33.360 K 66 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li F. Finžgar kriv, da je spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani v sklad njegovega javnega urada, pridržal ter s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja v zmislu § 182. k. z. Pod tem vprašanjem so označene tri točke v skupnem znesku 5968 K 78 vin. — Glede Rozine: Prvo glavno vprašanje: Je li Rozina kriv, da je izdajal davkarji v Gorici neopravičena nakazila ter na njih nadzornikov podpis ponaredil, da je nato sestavil pobotnice ter na njih ponaredil podpis strank, katerim je denar neopravičeno nakazal in vse zneske na davkarji dvignil ter pridržal. Da je torej na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s tem zakrivil hudodelstvo golufije po §§ 197., 199. a, 201. a, 203. k. z. Navedenih je 38 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 5082 K 80 vin., poprave 14.977 K 4 vin., učne pripomočke 530 K 42 vin., posojila 1066 K 6 vin., naročnine listov in tiskovin 1106 K. Šolsko opravilo 825 K, razne naslove 21 K. Skupaj 23.608 K 42 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li K. Rozina kriv, da si je dne 30. avgusta 1912 v Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu, ter na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja po § 181. k. z. — Porotniki izrečejo po enournem posvetovanju sledeči pravorek: Finžgar: prvo glavno vprašanje 12 ne; drugo glavno vprašanje 8 ne, 4 da. — Rozina: prvo glavno vprašanje 10 ne, 2 da; drugo glavno vprašanje 4 ne, 8 da. — Zaradi tega pravoreka je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo za profesorja Finžgarja; Karla Rozino pa obsodil na osem mesecev težke ječe. Preiskovalni zapor se mu vstee. — Oproščenje prof. Finžgarja so sprejeli z velikim odobravanjem.

—g— Iz šolske službe. Suplentinja na učiteljšči v Gorici Lasciac je imenovana za provizorično glavno učiteljico na tem zavodu.

—g— Knezoškofijski zavod v Gorici, ki je pod vodstvom oo. Jezusove družbe avstrijske redovne pokrajine, otvori za šolsko leto 1913/14 pripravnico za gimnazijo. Snuje se tudi zasebna gimnazija, katere prvi razred se odpre že najbrže jeseni 1914.

—g— Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je umrla v Gorici v Židovski ulici gosposodična Natalija Mlekuševa, učiteljica, v starosti 25 let. Nit mladega življenja ji je je pretrgala učiteljska bolezen — sušica. Naj v miru počiva!

—g— Velik prijatelj ljudske šole je »Novi Čas«. — Ni še dolgo, ko je pisal, da bi bilo treba na Tolminkem nekaj šol zapreti. V današnjih časih priti s tako zahtevo na dan! Kaj takega more izustiti le velik sovražnik ljudstva! Ljudstvo potrebuje šol in izobrazbe; le šolano ljudstvo kaj velja, drugače mu zapovedujejo vedno tujci. Ali nešolano ljudstvo se da imenito izrabljati v izvestne namene, take, kakršne ima list, ki nosi po krivem ime »Novi Čas«. — Če bi prodrli v Gorah novostrojarska kandidata vikar Abram in šebreljski župan Rejec, pa v splošni kuriji voditelj nove struje dr. Breclj, bi stavili ti v deželnem zboru predlog, da naj se zapre toliko in toliko ljudskih šol na Tolminkem. Ti so pravi dobrotniki ljudstva, ti mu hočejo dobro; torej voljici v Gorah, te može volite v deželni zbor! . . .

—g— Poročilo o okrajni učiteljski konferenci v Gorici ne govori nič o lepem predlogu učitelja Bajiča, ki se je glasil: Za vse šole goriškega okraja naj se naroče »Salezijanska poročila iz Turina«. Za počit! Je li mogoča še večja neumnost pod solncem? Vsako leto skrbi za humoristične opomnje ta čudni možakar in le previdnost predsednikov in potrpežljivost učiteljskega se mora zahvaliti, da ni ničesar skupil pri tem neverjetnem predlogu. Tudi z drugimi verskimi opomnjami hoče izzvati polemiko, a z vsem zbuja le pomilovalen nasmeš. V »Edinosti« smo brali o neklih slavospevih, ki so bili jako neumestni, a kaj hočemo: konvencionalna laž je vendarle dopustna! Pokadilo se je učitelju in duhovniku kot pionirjem prosvete, a tudi to je le konvencionalna laž, ako ni privrel ta poklon iz resnično za blagor učiteljstva plamtečega srca. Počakajmo na dejanja, ker potem bodo najlepše dokazane trditve, da imajo za šolstvo in učiteljstvo čuteče srce. Upajmo, da postanejo te besede zlate resnice, ne pa konvencionalne laži!

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega: Andreju Benu se dovoli enoletni brezplačni dopust v svrhu nadaljevanja študij. Matilda

Bolter se stalno vpokoji. Za nadučitelje se predlagajo: za Cerkljo Gruntar Anton, za Podbrdo Mahnič Ivan, za Sedlo Fajgelj Rafael, za Bovec Kenda Matija; stalnim učiteljem v Bovecu se predlaga Adolf Klavara, Stalnim učiteljem-voditelji na enorazrednicah se predlagajo: za Planino Črnigaj Alojzij, za Jagoršče-Krnci Trdan Stanko, za Ravne Zahriž Jug, za Temljine Lojze Andrejčič, za Borjano Velikonja, za Vrsno-Krn Cerne Blaž, za Nemškirt Perko Rudolf, za Podbelo Trebše Rihard; stalnim učiteljicam se predlagajo: za Tolmin Pavliček Berta, za Bovec Miklavčič Olga, za Srpenico Čičigaj Marija in za Čezsočo Pleško Marija. R.

Istrske vesti.

—i— Pravico javnosti je dobila občinska realna gimnazija v Voloskem-Opatiji. To pravico uživajo sedaj vsi razredi do četrtega. Istotako je zavod tudi deležen reciprocitete, to je, z njega lahko prehajajo dijaki na vsak drugi enak zavod in narobe.

—i— Za »Slovensko Šolsko Matico« naj blagovolijo cenjeni naročniki koprškega okraja poslati nemudoma članarino poverjeniku tov. Fr. Venturiniu, nadučitelju v Borštu, a za voloski okraj pospici T. Sikošek, čiteljici v Hrpele. Naj ne bo slovenskega učitelja in slovenske učiteljice brez teh koristnih knjig!

Obrtno šolstvo.

Sklep šolskega leta na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu. Na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu se je končalo šolsko leto 29. junija. Sklepne slovesnosti so se udeležili kot člani šolskega odbora: župan Josip Vuga, šolski ravnatelj T. Jug, c. kr. okr. šol. nadzornik dr. Josip Pavlin, koncipist trgovske in obrtne zbornice dr. Anton Grusovin, mizarski mojster Anton Makuc in šolski vodja Fr. Bajt. Navzoče je bilo učiteljstvo domače obrtne in ljudske šole, mnogo občinskih starejšin, obrtnih mojstrov, več gospodarjev in članov odličnih družin in mnogo drugega občinstva. — Iz poročila šolskega vodje se naznanjajo sledeči važnejši podatki: Šolsko leto je trajalo 8 mesecev. Šola je dvorazredna, a oba razreda imata paralelko. Ustanovljena je bila l. 1909. Vzdržujejo jo deželni zalog, država, c. kr. okr. šolski zalog, občina Solkanska in Trgovska in obrtna zbornica. — Poučevalo se je v vsakem razredu po 8. skupaj 32 ur na teden. Učni predmeti so bili: geometrija in projekcijski nauk, geometrično in projekcijsko risanje, prostoročno risanje, strokovno risanje, obrtno spise v zvezi

z občimi obrtnimi predpisi in najvažnejše, kako se varuje in ohranjuje zdravje. — V začetku leta je bilo 118, konec leta pa 91 učencev v dobi od 14 do 18 let. — Povprečno je bilo pri pouku vsak učni dan navzočih 85%. — Učni smoter jih je doseglo 87, zaostali so pa 4. — Kot premije so se delile hranilnične knjižice na zneske od 5 do 10 K, ki so vinkulirani do 20. starostnega leta, v skupnem znesku 150 K. — Obdarovanih je bilo 21 vajencev. — Po narodnosti so bili razen enega vajenca vsi Slovenci. Mizarskih vajencev je bilo 80, ključavničarskih in kovaških 8, krojaških 3. — Poučevalo so 4 učne osebe, in sicer: šolski vodja Fr. Bajt, strokovni mizarski risar Fr. Scherzer, Alb. Stritar in Em. Zorn, vsak po 8 ur na teden. Pouk je bil reden in točen in šolski obisk boljši od prejšnjih let. — Po slovesnem sklepu šolskega leta, ki se je vršil v navadnem redu kakor na drugih obrtnih šolah, je bila otvorjena razstava medletnih izdelkov, ki je ostala odprta do pol 5. popoldne. — Razstavo je prišlo ogledat mnogo občinstva, ki se je prepirčalo, da je šola dosegla lepe uspehe. — Novo šolsko leto se prične 3. novembra.

Učitelji, ki se udeležijo trgovskega tečaja na obrtni šoli, dobijo lahko hrano in stanovanje pri tovarišu Janku Likarju. Zglasiti se je v Učiteljski tiskarni.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naslojmo v pomoč le sebi podurimo.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 85.588.26.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljate navedenih znamk se ne odgovarja.

Špan Josipina,

učiteljeva soproga v Slov. Bistrici 66 priporoča

svojo trgovino

s pravimi švicarskimi vezeninami, ter s predtiskanimi in pričetimi ročnimi deli za šolo in dom. Vzorci so na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem!

Josipina Špan.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca junija 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb za zavarovano vsoto	1843	10769
Izgotovljenih polic je bilo	K 15,531.496-13	K 95,310.802-20
za zavarovano vsoto	1476	8164
Naznanjene škode znašajo	K 12,490.096-87	K 73,484.649-39
	K 1,057.040-13	K 6,275.097-21

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridelek pravi : Franck :“ s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

emp 126/25.644

šol. nadzornik g. J. Supanek, ki je imenoval za svojega namestnika tov. Brinarja, za zapisničarici sta pa bili izvoljeni gosposodi Fišer in Lorber. Kot gost sta bila navzoča g. ravnatelj Schreiner in njegova gđ. hčerka. Ker je nekaj članov svojo odsotnost opravičilo z boleznijo, je predsednik opozoril, da bo v bodoče v takih slučajih od vsakogar zahteval, da se izkaže z zdravniškim izpričevalom. — Predsednik je tudi prečital resolucijo, katere stavijo v prilog uravnave učiteljskih plač vsi okr. šol. nadzorniki na deželni zbor, v imenu konference se je pa izročila tozadevna resolucija na c. kr. deželni šolski svet g. predsedniku, ki je obljubil, da jo bo priporočilno predložil na pristojno oblast. — Poročila gospoda nadzornika o stanju tuokrajnega šolstva, o novih učnih načrtih, o metodi posameznih učnih predmetov itd. so bila obširna, temeljita in zanimiva. O vprašanju »Kako je mladina navajati, da bo tudi po izstopu šole rada in s pridom čitala?« je referiral naduč. Černež. Svoj izborni referat naj bi objavil. To ga prosimo tem potom. Več točk Černeževega referata je gospod ravnatelj Schreiner obširno izpopolnjeval in pojasnjeval. Meni je posebno ugajalo, da je tako toplo priporočal domače knjižnice. Naglašal je tudi, da bi učiteljstvo v smislu modernih zahtev po delovni šoli otroke vadilo v vezanju knjig. V to svrhu naj bi se učitelji najprej sami učili v vezanju pri učiteljskih zborovanjih! (Oprostite, gospod ravnatelj, po mojem mnenju bi bilo pač najbolje, da nam izučene knjigovezce pošiljate že kar z učiteljšča.) — Dodatno k tej točki dnevnega reda je tov. Slanc predlagal, da se naj uvede Krulčeva »Moja prva čitanka«. K besedi se je oglasil zopet g. ravnatelj Schreiner, ki je naglašal, da je Majcenova začetnica za nič. Widrova je prav dobra, a slike so za nič. Krulčeva pa ima izborne slike, a nje prvi del ne ugaja. Ker se pa da prvi del te začetnice preurediti in ker se bo lahko razširila tako da se bi naslanjala na tridelnost izdajo njegovih (Schreinerjevih) čitank, česar pa pri Widrovi ni pričakovati, zagovarja gospod ravnatelj Slančev predlog. Za predlog govori tudi gospod nadzornik. Gospod ravnatelj tudi pripomni, da se Majcenova začetnica ne bo več tiskala. Brinar naglašal, da se sicer klanja avtoriteti gospoda ravnatelja, vendar pa misli, da se naj ne prenaaglimo. Učiteljstvu naj se da prilika, da obe novi začetnici, katerih še mnogo ni niti videlo, v svoji organizaciji presoja in si tako napravi lastno sodbo o njih. Za to predlaga, da se o uvedbi kake nove začetnice v tej konferenci še ne sklepa. Pri glasovanju je gospod nadzornik konstatiral, da je Brinarjev predlog propadel. S šol. letom 1913/14. se mora tedaj v celjskem okraju uvesti Krulčeva »Moja prva čitanka«! (Škoda za Brinarjev predlog!) — Ura je bila že blizu poldneva. Zato je moral nadučitelj Petriček, žal, hiteti s svojim izbornim na podlagi mnogoletne prakse sestavljenim poročilom o vprašanju »Kaj in kako naj se riše s seštilom in ravnilom s posebnim ozirom na potrebe vsakdanjega življenja?« Pojasnjeval je risbe, ki jih je že poprej šapirografirane razposlal na vse šole in dajal dragocene praktične migljaje. Debata, ki je obetala postati kaj zanimiva, se je morala radi pozne ure krajšati; zato je naduč. Brinar izrazil željo, da bi se pri društvenih zborovanjih nadaljevalo. Zanimivo je, da se je izmed tez sprejela tudi ta, da gre projekcijskemu risanju v ljudski šoli prednost pred prostoročnim. (Vkljub temu se jaz bojim, da šestilo še ne dobi tako kmalu splošne domovinske pravice v ljudski šoli.) Tov. Petriček je tudi najtopleje priporočal Humkovo »Merstvo«, ki naj bi ne manjkalo na nobeni šoli. (A. Humek mi je pa pravil, da mu je mnogo šol, posebno pa kranjskih, njegovo knjigo vrnilo.) Žalostno! — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni tov. Čulek, Eksl. Krajnc, in Pristovšek. Ta odbor opravlja tudi okr. učit. knjižnico. V odbor za šolske vrste so bili izvoljeni tov. Černež, Kvac, Sivka, Slanc in Wudler. — Konferenca se je morala nategniti na celih 5. in pol ure. Na koncu konference smo prejeli nakaznice za diete. Kakor mrzel curek je vplivalo name, ko sem prečital, da se mi je borih 4 K 40 v prihranku na 3 K 90 v. Rajše nič kot to! — Fr. Brinar.

Goriške vesti.

—g— Rozina. Finžgar. Porotnikom so bila stavljena štiri glavna vprašanja, in sicer dve glede Finžgarja in dve glede Rozine. — Prvo glavno vprašanje: Je li France Finžgar kriv, da je od leta 1905. do 31. julija 1912. kot c. kr. okr. šolski nadzornik, torej kot državni uradnik, zaupano mu oblast v namenu okr. šolskemu svetu škodo storiti, na ta način zlorabil, da je pri davkarji v Gorici sebi ali okr. šolskemu svetu spodaj označene svote nakazal, do-

tične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. šol. svetu odtegnil ter s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z. — Pod tem vprašanjem je navedenih 46 točk v skupnih zneskih za zgradbe novih šol 22.347 K 60 vin., za poprave 6018 K 20 vin., za učne pripomočke 331 K, za posojila 3345 K, za naročnine listov in tiskovin 768 K 86 vin. Skupaj 33.360 K 66 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li F. Finžgar kriv, da je spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani v sklad njegovega javnega urada, pridržal ter s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja v zmislu § 182. k. z. Pod tem vprašanjem so označene tri točke v skupnem znesku 5968 K 78 vin. — Glede Rozine: Prvo glavno vprašanje: Je li Rozina kriv, da je izdajal davkarji v Gorici neopravičena nakazila ter na njih nadzornikov podpis ponaredil, da je nato sestavil pobotnice ter na njih ponaredil podpis strank, katerim je denar neopravičeno nakazal in vse zneske na davkarji dvignil ter pridržal. Da je torej na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s tem zakrivil hudodelstvo golufije po §§ 197., 199. a, 201. a, 203. k. z. Navedenih je 38 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 5082 K 80 vin., poprave 14.977 K 4 vin., učne pripomočke 530 K 42 vin., posojila 1066 K 6 vin., naročnine listov in tiskovin 1106 K. Šolsko opravilo 825 K, razne naslove 21 K. Skupaj 23.608 K 42 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li K. Rozina kriv, da si je dne 30. avgusta 1912 v Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu, ter na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja po § 181. k. z. — Porotniki izrečejo po enournem posvetovanju sledeči pravorek: Finžgar: prvo glavno vprašanje 12 ne; drugo glavno vprašanje 8 ne, 4 da. — Rozina: prvo glavno vprašanje 10 ne, 2 da; drugo glavno vprašanje 4 ne, 8 da. — Zaradi tega pravoreka je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo za profesorja Finžgarja; Karla Rozino pa obsodil na osem mesecev težke ječe. Preiskovalni zapor se mu vstee. — Oproščenje prof. Finžgarja so sprejeli z velikim odobravanjem.

—g— Iz šolske službe. Suplentinja na učiteljšču v Gorici Lasciac je imenovana za provizorično glavno učiteljico na tem zavodu.

—g— Knezoškofijski zavod v Gorici, ki je pod vodstvom oo. Jezusove družbe avstrijske redovne pokrajine, otvori za šolsko leto 1913/14 pripravnico za gimnazijo. Snuje se tudi zasebna gimnazija, katere prvi razred se odpre že najbrže jeseni 1914.

—g— Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je umrla v Gorici v Židovski ulici gosposodična Natalija Mlekuševa, učiteljica, v starosti 25 let. Nit mladega življenja ji je je pretrgala učiteljska bolezen — sušica. Naj v miru počiva!

—g— Velik prijatelj ljudske šole je »Novi Čas«. — Ni še dolgo, ko je pisal, da bi bilo treba na Tolminkem nekaj šol zapreti. V današnjih časih priti s tako zahtevo na dan! Kaj takega more izustiti le velik sovražnik ljudstva! Ljudstvo potrebuje šol in izobrazbe; le šolano ljudstvo kaj velja, drugače mu zapovedujejo vedno tuji. Ali nešolano ljudstvo se da imenito izrabljati v izvestne namene, take, kakršne ima list, ki nosi po krivem ime »Novi Čas«. — Če bi prodrli v Gorah novostrojarska kandidata vikar Abram in šebreljski župan Rejec, pa v splošni kuriji voditelj nove struje dr. Breclj, bi stavili ti v deželnem zboru predlog, da naj se zapre toliko in toliko ljudskih šol na Tolminkem. Ti so pravi dobrotniki ljudstva, ti mu hočejo dobro; torej voljici v Gorah, te može volite v deželni zbor! . . .

—g— Poročilo o okrajni učiteljski konferenci v Gorici ne govori nič o lepem predlogu učitelja Bajiča, ki se je glasil: Za vse šole goriškega okraja naj se naroče »Salezijanska poročila iz Turina«. Za počit! Je li mogoča še večja neumnost pod solncem? Vsako leto skrbi za humoristične opomnje ta čudni možakar in le previdnost predsednikov in potrpežljivost učiteljskega se mora zahvaliti, da ni ničesar skupil pri tem neverjetnem predlogu. Tudi z drugimi verskimi opomnjami hoče izzvati polemiko, a z vsem zbuja le pomilovalen nasmeš. V »Edinosti« smo brali o neklih slavospevih, ki so bili jako neumestni, a kaj hočemo: konvencionalna laž je vendarle dopustna! Pokadilo se je učitelju in duhovniku kot pionirjem prosvete, a tudi to je le konvencionalna laž, ako ni privrel ta poklon iz resnično za blagor učiteljstva plamtečega srca. Počakajmo na dejanja, ker potem bodo najlepše dokazane trditve, da imajo za šolstvo in učiteljstvo čuteče srce. Upajmo, da postanejo te besede zlate resnice, ne pa konvencionalne laži!

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega: Andreju Benu se dovoli enoletni brezplačni dopust v svrhu nadaljevanja študij. Matilda

Bolter se stalno vpokoji. Za nadučitelje se predlagajo: za Cerkljo Gruntar Anton, za Podbrdo Mahnič Ivan, za Sedlo Fajgelj Rafael, za Bovec Kenda Matija; stalnim učiteljem v Bovecu se predlaga Adolf Klavara, Stalnim učiteljem-voditelji na enorazrednicah se predlagajo: za Planino Črnigaj Alojzij, za Jagoršče-Krnci Trdan Stanko, za Ravne Zahriž Jug, za Temljine Lojze Andrejčič, za Borjano Velikonja, za Vrsno-Krn Cerne Blaž, za Nemškirot Perko Rudolf, za Podbelo Trebše Rihard; stalnim učiteljicam se predlagajo: za Tolmin Pavliček Berta, za Bovec Miklavčič Olga, za Srpenico Čičigaj Marija in za Čezsočo Pleško Marija. R.

Istrske vesti.

—i— Pravico javnosti je dobila občinska realna gimnazija v Voloskem-Opatiji. To pravico uživajo sedaj vsi razredi do četrtega. Istotako je zavod tudi deležen reciprocitete, to je, z njega lahko prehajajo dijaki na vsak drugi enak zavod in narobe.

—i— Za »Slovensko Šolsko Matico« naj blagovolijo cenjeni naročniki koprškega okraja poslati nemudoma članarino poverjeniku tov. Fr. Venturiniju, nadučitelju v Borštu, a za voloski okraj pospici T. Sikošek, čiteljici v Hrpele. Naj ne bo slovenskega učitelja in slovenske učiteljice brez teh koristnih knjig!

Obrtno šolstvo.

Sklep šolskega leta na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu. Na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu se je končalo šolsko leto 29. junija. Sklepne slovesnosti so se udeležili kot člani šolskega odbora: župan Josip Vuga, šolski ravnatelj T. Jug, c. kr. okr. šol. nadzornik dr. Josip Pavlin, koncipist trgovske in obrtne zbornice dr. Anton Grusovin, mizarski mojster Anton Makuc in šolski vodja Fr. Bajt. Navzoče je bilo učiteljstvo domače obrtne in ljudske šole, mnogo občinskih starejšin, obrtnih mojstrov, več gospodarjev in članov odličnih družin in mnogo drugega občinstva. — Iz poročila šolskega vodje se naznanjajo sledeči važnejši podatki: Šolsko leto je trajalo 8 mesecev. Šola je dvorazredna, a oba razreda imata paralelko. Ustanovljena je bila l. 1909. Vzdržujejo jo deželni zalog, država, c. kr. okr. šolski zalog, občina Solkanska in Trgovska in obrtna zbornica. — Poučevalo se je v vsakem razredu po 8. skupaj 32 ur na teden. Učni predmeti so bili: geometrija in projekcijski nauk, geometrično in projekcijsko risanje, prostoročno risanje, strokovno risanje, obrtno spise v zvezi

z občimi obrtnimi predpisi in najvažnejše, kako se varuje in ohranjuje zdravje. — V začetku leta je bilo 118, konec leta pa 91 učencev v dobi od 14 do 18 let. — Povprečno je bilo pri pouku vsak učni dan navzočih 85%. — Učni smoter jih je doseglo 87, zaostali so pa 4. — Kot premije so se delile hranilnične knjižice na zneske od 5 do 10 K, ki so vinkulirani do 20. starostnega leta, v skupnem znesku 150 K. — Obdarovanih je bilo 21 vajencev. — Po narodnosti so bili razen enega vajenca vsi Slovenci. Mizarskih vajencev je bilo 80, ključavničarskih in kovaških 8, krojaških 3. — Poučevalo se 4 učne osebe, in sicer: šolski vodja Fr. Bajt, strokovni mizarski risar Fr. Scherzer, Alb. Stritar in Em. Zorn, vsak po 8 ur na teden. Pouk je bil reden in točen in šolski obisk boljši od prejšnjih let. — Po slovesnem sklepu šolskega leta, ki se je vršil v navadnem redu kakor na drugih obrtnih šolah, je bila otvorjena razstava medletnih izdelkov, ki je ostala odprta do pol 5. popoldne. — Razstavo je prišlo ogledat mnogo občinstva, ki se je prepirčalo, da je šola dosegla lepe uspehe. — Novo šolsko leto se prične 3. novembra.

Učitelji, ki se udeležijo trgovskega tečaja na obrtni šoli, dobijo lahko hrano in stanovanje pri tovarišu Janku Likarju. Zglasiti se je v Učiteljski tiskarni.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naslojmo, v pomoč le sebi podarimo.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 85.588.26.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljate navedenih znamk se ne odgovarja.

Špan Josipina,

učiteljeva soproga v Slov. Bistrici 66 priporoča

svojo trgovino

s pravimi švicarskimi vezeninami, ter s predtiskanimi in pričetimi ročnimi deli za šolo in dom. Vzorci so na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem!

Josipina Špan.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca junija 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb za zavarovano vsoto	1843	10769
Izgotovljenih polic je bilo	K 15,531.496-13	K 95,310.802-20
za zavarovano vsoto	1476	8164
Naznanjene škode znašajo	K 12,490.096-87	K 73,484.649-39
	K 1,057.040-13	K 6,275.097-21

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridelek pravi : Franck :“ s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

emp 126/25.644

šol. nadzornik g. J. Supanek, ki je imenoval za svojega namestnika tov. Brinarja, za zapisničarici sta pa bili izvoljeni gosposodi Fišer in Lorber. Kot gost sta bila navzoča g. ravnatelj Schreiner in njegova gđ. hčerka. Ker je nekaj članov svoje odsotnosti opravičilo z boleznijo, je predsednik opozoril, da bo v bodoče v takih slučajih od vsakogar zahteval, da se izkaže z zdravniškim izpričevalom. — Predsednik je tudi prečital resolucijo, katere stavijo v prilog uravnave učiteljskih plač vsi okr. šol. nadzorniki na deželni zbor, v imenu konference se je pa izročila tozadevna resolucija na c. kr. deželni šolski svet g. predsedniku, ki je obljubil, da jo bo priporočilno predložil na pristojno oblast. — Poročila gospoda nadzornika o stanju tuokrajnega šolstva, o novih učnih načrtih, o metodi posameznih učnih predmetov itd. so bila obširna, temeljita in zanimiva. O vprašanju »Kako je mladina navajati, da bo tudi po izstopu šole rada in s pridom čitala?« je referiral naduč. Černež. Svoj izborni referat naj bi objavil. To ga prosimo tem potom. Več točk Černeževega referata je gospod ravnatelj Schreiner obširno izpopolnjeval in pojasnjeval. Meni je posebno ugajalo, da je tako toplo priporočal domače knjižnice. Naglašal je tudi, da bi učiteljstvo v smislu modernih zahtev po delovni šoli otroke vadilo v vezanju knjig. V to svrhu naj bi se učitelji najprej sami učili v vezanju pri učiteljskih zborovanjih! (Oprostite, gospod ravnatelj, po mojem mnenju bi bilo pač najbolje, da nam izučene knjigovezce pošiljate že kar z učiteljšča.) — Dodatno k tej točki dnevnega reda je tov. Slanc predlagal, da se naj uvede Krulčeva »Moja prva čitanka«. K besedi se je oglasil zopet g. ravnatelj Schreiner, ki je naglašal, da je Majcenova začetnica za nič. Widrova je prav dobra, a slike so za nič. Krulčeva pa ima izborne slike, a nje prvi del ne ugaja. Ker se pa da prvi del te začetnice preurediti in ker se bo lahko razširila tako da se bi naslanjala na tridelnost izdajo njegovih (Schreinerjevih) čitank, česar pa pri Widrovi ni pričakovati, zagovarja gospod ravnatelj Slančev predlog. Za predlog govori tudi gospod nadzornik. Gospod ravnatelj tudi pripomni, da se Majcenova začetnica ne bo več tiskala. Brinar naglašal, da se sicer klanja avtoriteti gospoda ravnatelja, vendar pa misli, da se naj ne prenašamo. Učiteljstvu naj se da prilika, da obe novi začetnici, katerih še mnogo ni niti videlo, v svoji organizaciji presoja in si tako napravi lastno sodbo o njih. Za to predlaga, da se o uvedbi kake nove začetnice v tej konferenci še ne sklepa. Pri glasovanju je gospod nadzornik konstatiral, da je Brinarjev predlog propadel. S šol. letom 1913/14. se mora tedaj v celjskem okraju uvesti Krulčeva »Moja prva čitanka«! (Škoda za Brinarjev predlog!) — Ura je bila že blizu poldneva. Zato je moral nadučitelj Petriček, žal, hiteti s svojim izbornim na podlagi mnogoletne prakse sestavljenim poročilom o vprašanju »Kaj in kako naj se riše s seštilom in ravnilom s posebnim ozirom na potrebe vsakdanjega življenja?« Pojasnjeval je risbe, ki jih je že poprej šapirografirane razposlal na vse šole in dajal dragocene praktične migljaje. Debata, ki je obetala postati kaj zanimiva, se je morala radi pozne ure krajšati; zato je naduč. Brinar izrazil željo, da bi se pri društvenih zborovanjih nadaljevalo. Zanimivo je, da se je izmed tez sprejela tudi ta, da gre projekcijskemu risanju v ljudski šoli prednost pred prostoročnim. (Vkljub temu se jaz bojim, da šestilo še ne dobi tako kmalu splošne domovinske pravice v ljudski šoli.) Tov. Petriček je tudi najtopleje priporočal Humkovo »Merstvo«, ki naj bi ne manjkalo na nobeni šoli. (A. Humek mi je pa pravil, da mu je mnogo šol, posebno pa kranjskih, njegovo knjigo vrnilo.) Žalostno! — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni tov. Čulek, Eksl. Krajnc, in Pristovšek. Ta odbor opravlja tudi okr. učit. knjižnico. V odbor za šolske vrste so bili izvoljeni tov. Černež, Kvac, Sivka, Slanc in Wudler. — Konferenca se je morala nategniti na celih 5. in pol ure. Na koncu konference smo prejeli nakaznice za diete. Kakor mrzel curek je vplivalo name, ko sem prečital, da se mi je borih 4 K 40 v prihranku na 3 K 90 v. Rajše nič kot to! — Fr. Brinar.

Goriške vesti.

—g— Rozina. Finžgar. Porotnikom so bila stavljena štiri glavna vprašanja, in sicer dve glede Finžgarja in dve glede Rozine. — Prvo glavno vprašanje: Je li France Finžgar kriv, da je od leta 1905. do 31. julija 1912. kot c. kr. okr. šolski nadzornik, torej kot državni uradnik, zaupano mu oblast v namenu okr. šolskemu svetu škodo storiti, na ta način zlorabil, da je pri davkarji v Gorici sebi ali okr. šolskemu svetu spodaj označene svote nakazal, do-

tične pobotnice spisal in podpisal ter dvignjene zneske okr. šol. svetu odtegnil ter s tem zakrivil hudodelstvo zlorabe uradne oblasti po § 101 k. z. — Pod tem vprašanjem je navedenih 46 točk v skupnih zneskih za zgradbe novih šol 22.347 K 60 vin., za poprave 6018 K 20 vin., za učne pripomočke 331 K, za posojila 3345 K, za naročnine listov in tiskovin 768 K 86 vin. Skupaj 33.360 K 66 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li F. Finžgar kriv, da je spodaj označene zneske, ki so mu bili zaupani v sklad njegovega javnega urada, pridržal ter s tem zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja v zmislu § 182. k. z. Pod tem vprašanjem so označene tri točke v skupnem znesku 5968 K 78 vin. — Glede Rozine: Prvo glavno vprašanje: Je li Rozina kriv, da je izdajal davkarji v Gorici neopravičena nakazila ter na njih nadzornikov podpis ponaredil, da je nato sestavil pobotnice ter na njih ponaredil podpis strank, katerim je denar neopravičeno nakazal in vse zneske na davkarji dvignil ter pridržal. Da je torej na ta način ponaredil javne listine, naredil kriva privatna pisma in s tem zakrivil hudodelstvo golufije po §§ 197., 199. a, 201. a, 203. k. z. Navedenih je 38 točk v skupnih zneskih za gradbe novih šol 5082 K 80 vin., poprave 14.977 K 4 vin., učne pripomočke 530 K 42 vin., posojila 1066 K 6 vin., naročnine listov in tiskovin 1106 K. Šolsko opravilo 825 K, razne naslove 21 K. Skupaj 23.608 K 42 vin. — Drugo glavno vprašanje: Je li K. Rozina kriv, da si je dne 30. avgusta 1912 v Gorici pridržal znesek 500 K, ki mu je bil zaupan po njegovem javnem uradu, ter na ta način zakrivil hudodelstvo uradnega poverjenja po § 181. k. z. — Porotniki izrečejo po enournem posvetovanju sledeči pravorek: Finžgar: prvo glavno vprašanje 12 ne; drugo glavno vprašanje 8 ne, 4 da. — Rozina: prvo glavno vprašanje 10 ne, 2 da; drugo glavno vprašanje 4 ne, 8 da. — Zaradi tega pravoreka je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo za profesorja Finžgarja; Karla Rozino pa obsodil na osem mesecev težke ječe. Preiskovalni zapor se mu vstee. — Oproščenje prof. Finžgarja so sprejeli z velikim odobravanjem.

—g— Iz šolske službe. Suplentinja na učiteljšču v Gorici Lasciac je imenovana za provizorično glavno učiteljico na tem zavodu.

—g— Knezoškofijski zavod v Gorici, ki je pod vodstvom oo. Jezusove družbe avstrijske redovne pokrajine, otvori za šolsko leto 1913/14 pripravnico za gimnazijo. Snuje se tudi zasebna gimnazija, katere prvi razred se odpre že najbrže jeseni 1914.

—g— Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je umrla v Gorici v Židovski ulici gosposodična Natalija Mlekuševa, učiteljica, v starosti 25 let. Nit mladega življenja ji je je pretrgala učiteljska bolezen — sušica. Naj v miru počiva!

—g— Velik prijatelj ljudske šole je »Novi Čas«. — Ni še dolgo, ko je pisal, da bi bilo treba na Tolminkem nekaj šol zapreti. V današnjih časih priti s tako zahtevo na dan! Kaj takega more izustiti le velik sovražnik ljudstva! Ljudstvo potrebuje šol in izobrazbe; le šolano ljudstvo kaj velja, drugače mu zapovedujejo vedno tujci. Ali nešolano ljudstvo se da imenito izrabljati v izvestne namene, take, kakršne ima list, ki nosi po krivem ime »Novi Čas«. — Če bi prodrli v Gorah novostrojarska kandidata vikar Abram in šebreljski župan Rejec, pa v splošni kuriji voditelj nove struje dr. Breclj, bi stavili ti v deželnem zboru predlog, da naj se zapre toliko in toliko ljudskih šol na Tolminkem. Ti so pravi dobrotniki ljudstva, ti mu hočejo dobro; torej voljici v Gorah, te može volite v deželni zbor! . . .

—g— Poročilo o okrajni učiteljski konferenci v Gorici ne govori nič o lepem predlogu učitelja Bajiča, ki se je glasil: Za vse šole goriškega okraja naj se naroče »Salezijanska poročila iz Turina«. Za počit! Je li mogoča še večja neumnost pod solncem? Vsako leto skrbi za humoristične opomnje ta čudni možakar in le previdnost predsednikov in potrpežljivost učiteljskega se mora zahvaliti, da ni ničesar skupil pri tem neverjetnem predlogu. Tudi z drugimi verskimi opomnjami hoče izzvati polemiko, a z vsem zbuja le pomilovalen nasmeš. V »Edinosti« smo brali o neklih slavospevih, ki so bili jako neumestni, a kaj hočemo: konvencionalna laž je vendarle dopustna! Pokadilo se je učitelju in duhovniku kot pionirjem prosvete, a tudi to je le konvencionalna laž, ako ni privrel ta poklon iz resnično za blagor učiteljstva plamtečega srca. Počakajmo na dejanja, ker potem bodo najlepše dokazane trditve, da imajo za šolstvo in učiteljstvo čuteče srce. Upajmo, da postanejo te besede zlate resnice, ne pa konvencionalne laži!

—g— Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega: Andreju Benu se dovoli enoletni brezplačni dopust v svrhu nadaljevanja študij. Matilda

Bolter se stalno vpokoji. Za nadučitelje se predlagajo: za Cerkljo Gruntar Anton, za Podbrdo Mahnič Ivan, za Sedlo Fajgelj Rafael, za Bovec Kenda Matija; stalnim učiteljem v Bovecu se predlaga Adolf Klavara, Stalnim učiteljem-voditelji na enorazrednicah se predlagajo: za Planino Črnigaj Alojzij, za Jagoršče-Krnci Trdan Stanko, za Ravne Zahriž Jug, za Temljine Lojze Andrejčič, za Borjano Velikonja, za Vrsno-Krn Cerne Blaž, za Nemškirot Perko Rudolf, za Podbelo Trebše Rihard; stalnim učiteljicam se predlagajo: za Tolmin Pavliček Berta, za Bovec Miklavčič Olga, za Srpenico Čičigaj Marija in za Čezsočo Pleško Marija. R.

Istrske vesti.

—i— Pravico javnosti je dobila občinska realna gimnazija v Voloskem-Opatiji. To pravico uživajo sedaj vsi razredi do četrtega. Istotako je zavod tudi deležen reciprocitete, to je, z njega lahko prehajajo dijaki na vsak drugi enak zavod in narobe.

—i— Za »Slovensko Šolsko Matico« naj blagovolijo cenjeni naročniki koprškega okraja poslati nemudoma članarino poverjeniku tov. Fr. Venturiniju, nadučitelju v Borštu, a za voloski okraj pospici T. Sikošek, čiteljici v Hrpele. Naj ne bo slovenskega učitelja in slovenske učiteljice brez teh koristnih knjig!

Obrtno šolstvo.

Sklep šolskega leta na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu. Na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu se je končalo šolsko leto 29. junija. Sklepne slovesnosti so se udeležili kot člani šolskega odbora: župan Josip Vuga, šolski ravnatelj T. Jug, c. kr. okr. šol. nadzornik dr. Josip Pavlin, koncipist trgovske in obrtne zbornice dr. Anton Grusovin, mizarski mojster Anton Makuc in šolski vodja Fr. Bajt. Navzoče je bilo učiteljstvo domače obrtne in ljudske šole, mnogo občinskih starejšin, obrtnih mojstrov, več gospodarjev in članov odličnih družin in mnogo drugega občinstva. — Iz poročila šolskega vodje se naznanjajo sledeči važnejši podatki: Šolsko leto je trajalo 8 mesecev. Šola je dvorazredna, a oba razreda imata paralelko. Ustanovljena je bila l. 1909. Vzdržujejo jo deželni zalog, država, c. kr. okr. šolski zalog, občina Solkanska in Trgovska in obrtna zbornica. — Poučevalo se je v vsakem razredu po 8. skupaj 32 ur na teden. Učni predmeti so bili: geometrija in projekcijski nauk, geometrično in projekcijsko risanje, prostoročno risanje, strokovno risanje, obrtno spise v zvezi

z občimi obrtnimi predpisi in najvažnejše, kako se varuje in ohranjuje zdravje. — V začetku leta je bilo 118, konec leta pa 91 učencev v dobi od 14 do 18 let. — Povprečno je bilo pri pouku vsak učni dan navzočih 85%. — Učni smoter jih je doseglo 87, zaostali so pa 4. — Kot premije so se delile hranilnične knjižice na zneske od 5 do 10 K, ki so vinkulirani do 20. starostnega leta, v skupnem znesku 150 K. — Obdarovanih je bilo 21 vajencev. — Po narodnosti so bili razen enega vajenca vsi Slovenci. Mizarskih vajencev je bilo 80, ključavničarskih in kovaških 8, krojaških 3. — Poučevalo so 4 učne osebe, in sicer: šolski vodja Fr. Bajt, strokovni mizarski risar Fr. Scherzer, Alb. Stritar in Em. Zorn, vsak po 8 ur na teden. Pouk je bil reden in točen in šolski obisk boljši od prejšnjih let. — Po slovesnem sklepu šolskega leta, ki se je vršil v navadnem redu kakor na drugih obrtnih šolah, je bila otvorjena razstava medletnih izdelkov, ki je ostala odprta do pol 5. popoldne. — Razstavo je prišlo ogledat mnogo občinstva, ki se je prepirčalo, da je šola dosegla lepe uspehe. — Novo šolsko leto se prične 3. novembra.

Učitelji, ki se udeležijo trgovskega tečaja na obrtni šoli, dobijo lahko hrano in stanovanje pri tovarišu Janku Likarju. Zglasiti se je v Učiteljski tiskarni.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naslojmo v pomoč le sebi podurimo.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 85.588.26.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljate navedenih znamk se ne odgovarja.

Špan Josipina,

učiteljeva soproga v Slov. Bistrici 66 priporoča

svojo trgovino

s pravimi švicarskimi vezeninami, ter s predtiskanimi in pričetimi ročnimi deli za šolo in dom. Vzorci so na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem!

Josipina Špan.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca junija 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb za zavarovano vsoto	1843	10769
Izgotovljenih polic je bilo	K 15,531.496-13	K 95,310.802-20
za zavarovano vsoto	1476	8164
Naznanjene škode znašajo	K 12,490.096-87	K 73,484.649-39
	K 1,057.040-13	K 6,275.097-21

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridelek pravi : Franck :“ s tovarniško znamko „kavin mlinček“.